

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Færdselslære Læseplan

2019

Indhold

1 Om læseplanens funktion	17
---------------------------	----

2 Læseplanens opbygning	18
-------------------------	----

3 Emnets formål og identitet	19
------------------------------	----

4 Emnets kompetenceområder og kompetencemål	20
4.1 Trafikal adfærd	20
4.2 Ulykkeshåndtering	21

5 Udviklingen i indholdet i undervisningen	22
5.1 Trinforløb for børnehaveklasse til 3. klassetrin	22
5.2 Trinforløb for 4.-6. klassetrin	24
5.3 Trinforløb for 7.-9. klassetrin	26

6 Tværgående emner og problemstillinger	28
---	----

7 Tværgående temaer	29
7.1 Sproglig udvikling	29
7.2 It og medier	29
7.3 Innovation og entreprenørskab	29

1 Om læseplanens funktion

Læseplanen beskriver grundlaget for undervisningen i emnet. Læseplanen fortolker forholdet mellem skolens formål, lovens centrale bestemmelser om undervisningens tilrettelæggelse og de fagspecifikke bestemmelser i Fælles Mål.

Fagformålet beskriver, hvordan emnet bidrager til at opfylde folkeskolens formål, og angiver den overordnede retning for tilrettelæggelsen af undervisning i emnet. Fagformålet og de underliggende kompetencemål samt færdigheds- og vidensområder er således den overordnede ramme for lærerens overvejelser om tilrettelæggelse af undervisningen, herunder overvejelser vedrørende valg af undervisningens indhold. Læseplanen udfolder de bindende kompetencemål samt færdigheds- og vidensområderne i Fælles Mål, hvor det faglige indhold konkretiseres.

Læseplanen uddyber kompetencemålene og beskriver det indhold og den progression, der skal knytte sig til kompetencemålene med henblik på at give en ramme for lærernes valg af indhold. Læseplanen beskriver de bindende færdigheds- og vidensområder, der ligger under emnets kompetencemål på de enkelte trinforløb. Færdigheds- og vidensområderne angiver i overskriftsform afgørende faglige elementer i arbejdet hen imod at indfri kompetencemålene som udgangspunkt for bestræbelsen på at opfylde fagformålet og skal danne udgangspunkt for tilrettelæggelsen af undervisningen.

Emnet færdselslære er et obligatorisk emne i folkeskolen fra børnehaveklasse til 9. klasse.

Undervisningen er opdelt i tre trinforløb: Børnehaveklasse til 3. klasse, 4.-6. klasse og 7.-9. klasse. Færdselslære er et obligatorisk emne og er ikke tillagt et selvstændigt timetal. Det påhviler skolelederen at træffe beslutning om, hvilke fag undervisningen i færdselslære skal foregå i.

2 Læseplanens opbygning

Kapitel 3 beskriver emnets formål og identitet.

Kapitel 4 beskriver emnets kompetenceområder og kompetencemål samt sammenhængen mellem disse.

Kapitel 5 beskriver udviklingen i undervisningens indhold for hvert trinforløb børnehaveklasse til 3. klassetrin, 4.-6. klassetrin og 7.-9. klassetrin. Beskrivelserne tager udgangspunkt i de kompetencemål og kompetenceområder, der er knyttet til trinforløbet.

Kapitel 6 beskriver emnets rolle i arbejdet med tværgående emner og problemstillinger i skolen.

Kapitel 7 beskriver, hvordan færdselslære kan bidrage til arbejdet med folkeskolens tværgående temaer.

3 Emnets formål og identitet

Emnets formål

Eleverne skal i emnet færdselslære udvikle kompetencer til at færdes sikkert og ansvarsfuldt i trafikken uden risiko for sig selv og andre og kunne yde førstehjælp i færdselsrelaterede ulykkesituationer.

Stk. 2. Eleverne skal gennem viden om og erfaring med at færdes i trafikken lære, at deres adfærd i trafikken er led i en sammenhæng, som giver dem handlemuligheder og samtidig sætter begrænsninger i forhold til egen og andre trafikanters færden. Eleverne skal gennem viden om og færdigheder i førstehjælp blive i stand til at hjælpe i forbindelse med ulykker i trafikken.

Stk. 3. I færdselslære skal eleverne blive opmærksomme og ansvarlige trafikanter, der forstår deres medansvar og forpligtigelser i trafikken både i forhold til deres færden og ved ulykkestilfælde, der kræver førstehjælp.

Undervisningen i færdselslære har sammenhæng med folkeskolens formål, Folkeskolelovens § 1, idet eleverne gennem de kundskaber og færdigheder, de erhverver sig, får fremmet deres alsidige udvikling, ligesom de gennem undervisningens arbejdsmetoder og rammer udvikler en erkendelse, der sætter dem i stand til aktivt at tage stilling og handle. Færdselslære forbereder desuden eleverne til deltagelse og medansvar i et samfund med frihed og folkestyre.

Da eleverne efter folkeskolen står over for de ti farligste år i trafikken, bliver arbejdet med færdselslære en vigtig del af elevernes almene dannelse, da de gennem arbejdet med det obligatoriske emne kan tillære sig en hensigtsmæssig trafikal adfærd, der minimerer risikoen for tilskadekomst både her og nu og senere i livet.

I færdselslære arbejdes der med, hvordan man færdes i trafikken, så eleverne erfarer, at det at transportere sig kan foregå både alene og i samspil med andre. Eleverne lærer at begå sig i trafikken på forskellig vis afhængigt af alder og modenhed. Progressionen går fra fodgænger til cyklist og fra at færdes i lokalmiljøet til at færdes i trafikken i almindelighed.

Eleverne skal i arbejdet med færdselslære erfare, hvordan teori og praksis hænger uløseligt sammen. Den viden og teori, eleverne lærer om i klassen og gennem arbejdet med relevante undervisningsmaterialer, skal efterfølgende kunne kobles med den konkrete virkelighed, eleverne oplever i deres dagligdag, når de bl.a. færdes til og fra skole.

Gennem handlingsorienteret og dialogbaseret undervisning kan elevernes viden og kompetencer bringes i spil. Eleverne skal lære at træffe de sikre valg i trafikken og opnå forståelse af, hvordan deres egen trafikale adfærd påvirkes af og påvirker andre.

4 Emnets kompetenceområder og kompetencemål

I færdselslære arbejdes med to kompetenceområder: trafikale adfærd og ulykkehåndtering.

I færdselslære skal eleverne opnå kompetencer i at færdes sikkert og ansvarfuldt i trafikken. Eleverne skal lære at passe på sig selv og andre i trafikken, så ulykker undgås, og de skal lære at hjælpe, hvis ulykken er sket.

Det er centralt, at eleverne gennem færdigheds-, videns- og holdningstilegnelse dannes til at blive sikre og ansvarfulde trafikanter. Eleverne skal lære at tage hånd om deres egen sikkerhed ved at færdes ifølge færdselsreglerne og træffe de sikre valg for sig selv, så de opnår en hensigtsmæssig trafikale adfærd.

Derudover skal eleverne lære at færdes sikkert i samspil med andre trafikanter, hvilket kræver, at eleverne opnår kompetencer i at færdes opmærksomt og ansvarfuldt og i at forudsige farlige situationer i trafikken.

Eleverne skal lære, hvordan de kan hjælpe sig selv og andre, hvis ulykken er sket. Eleverne skal opnå tillid til, at der er noget, de kan gøre, hvis en ulykke er sket, og de skal opnå kompetencer til at hjælpe den tilskadekomne.

Med udgangspunkt i den enkelte elev som trafikant skal undervisningen omfatte virkelighedsnære forhold og bestå af både fagligt baseret og praksisnær undervisning.

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne. Det er væsentligt, at der i de enkelte undervisningsforløb arbejdes med flere færdigheds- og vidensområder på tværs af kompetenceområderne. Det skal endvidere tilstræbes, at undervisningen tilrettelægges, så den vekselvirker mellem den enkeltfaglige fordybelse og det tværfaglige arbejde.

4.1 Trafikale adfærd

For trafikale adfærd gælder, at evnen til at sikre sig selv og andre i trafikken udvikles løbende gennem undervisningen, fx gennem gå- og cyklistprøver. Ligeledes skal der være fokus på færdselsregler, på evnen til at forudsige farlige situationer i trafikken og på at udvikle evnen til at vurdere konsekvenser af adfærd i trafikken.

Oversigt over kompetencemålene og progressionen i disse inden for kompetenceområdet trafikale adfærd

Børnehaveklasse til 3. klasse	4.-6. klasse	7.-9. klasse
Eleven kan færdes sikkert i trafikken i lokalområdet.	Eleven kan færdes sikkert i trafikken.	Eleven kan færdes sikkert og ansvarfuldt i trafikken.

Progressionen i undervisningen i faget skal lede hen imod, at eleverne efter 3. klasse kan færdes sikkert til fods i lokalområdet og har fået erfaring i at cykle i sikre omgivelser. Efter 6. klasse skal eleverne kunne færdes sikkert i trafikken til fods og på cykel. De skal have forståelse af samspillet i trafikken. Der arbejdes hen imod, at eleverne efter 9. klasse kan færdes sikkert og ansvarsfuldt i trafikken. De skal her forstå, hvilke risici der er forbundet med trafikken, og hvilke konsekvenser valg kan have.

4.2 Ulykkeshåndtering

For ulykkeshåndtering gælder, at eleverne arbejde frem mod evnen til at kunne hjælpe og give førstehjælp ved ulykker på skolens områder og i trafikken. I hele skoleforløbet skal undervisningen sætte fokus på evnen til at tilkalde hjælp, skabe sikkerhed omkring en ulykke i trafikken og vurdere, hvordan og i hvor høj grad en person er kommet til skade. Evnen til at yde førstehjælp ved tilskadekomst i trafikken skal også udvikles løbende.

Oversigt over kompetencemålene og progressionen i disse inden for kompetenceområdet ulykkeshåndtering

Børnehaveklasse til 3. klasse	4.-6. klasse	7.-9. klasse
Eleven kan hjælpe i forbindelse med tilskadekomst på skolens område.	Eleven kan give førstehjælp ved tilskadekomst i trafikken.	Eleven kan give livreddende førstehjælp ved tilskadekomst i trafikken.

Progressionen i undervisningen er, at eleverne efter 3. klasse kan tilkalde hjælp og sikre og hjælpe tilskadekomne ved ulykker på skolens område. Efter 6. klasse skal eleverne kunne tilkalde hjælp og sikre tilskadekomne i trafikken. De skal være i stand til at yde førstehjælp. Der arbejdes hen imod, at eleverne kan tilkalde hjælp og sikre tilskadekomne i trafikken. De kan give livreddende førstehjælp ved tilskadekomst i trafikken.

Fælles for de to kompetenceområder gælder, at undervisningen tager udgangspunkt i trafikale situationer. For trafikale adfærd gælder, at der er tale om en forebyggende indsats, hvor det for ulykkeshåndtering gælder, at eleverne forberedes til at handle korrekt, i det tilfælde uheldet er ude.

5 Udviklingen i indholdet i undervisningen

5.1 Trinforløb for børnehaveklasse til 3. klassetrin

Fokus på dette trin er, at eleverne arbejder hen imod at blive sikre fodgængere. Formålet er, at eleverne lærer at færdes sikkert i trafikken i lokalområdet. Fokus er på eleverne som fodgængere, idet det forventes, at børn på dette trinforløb har de nødvendige forudsætninger for at lære at færdes alene til fods i trafikken.

Eleverne bør ligeledes lære at manøvrere på cykel. Fokus skal være på motorisk udvikling og kunnen. Målet er, at eleverne kan færdes alene på cykel på vante ruter. Udgangspunktet for undervisningen er derfor elevernes nærmiljø.

Endvidere lærer eleverne på dette trin at hjælpe, hvis der sker en færdselsrelateret ulykke på skolens område. Eleverne lærer at skabe sikkerhed, hvor der ikke kører biler eller andre motoriserede køretøjer. Hjælpen består i, at eleverne lærer at yde omsorg, håndtere småskader og tilkalde hjælp i form af en voksen. Undervisningen tager udgangspunkt i førstehjælpens grundprincipper.

Kompetencemål for trafikalfærd

Eleven kan færdes sikkert i trafikken i lokalområdet.

For trafikalfærd på dette trinforløb gælder, at eleverne kan færdes sikkert i trafikken i lokalområdet. Kompetencemålet lægger op til, at eleverne får en forståelse af deres egen rolle som trafikanter, og at de ved at passe på sig selv er med til at passe på hinanden. Eleverne lærer at forstå, at der er en progression fra at være sikker fodgænger til at være begyndende cyklist.

Kompetenceområdet trafikalfærd omfatter fem færdigheds- og vidensområder:

- **Færdselsregler.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer, hvilke regler og anvisninger der gælder for fodgængere.
- **Egen sikkerhed.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer om brug og virkning af sikkerhedsudstyr i trafikken.
- **Andre trafikanter.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at skelne mellem forskellige typer trafikanter ift. størrelse, fart og hensigt.
- **Sikker rute.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer, hvilke ruter der er de mest sikre for dem som fodgængere.
- **Sikker på cykel.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at manøvrere på cykel.

Færdselsregler

Undervisningen omfatter arbejde med, hvilke regler og anvisninger der gælder for fodgængere. Hvor må eleverne gå? Hvordan krydser man en vej sikkert? Hvad er vigtigt, når man er ude i trafikken? Undervisningen kan tage udgangspunkt i elevernes nærmiljø med fokus på at kunne færdes sikkert til fods i skoletiden og på vej til og fra skole.

Egen sikkerhed

Undervisningen omfatter arbejde med sikkerhedsudstyr og synlighed i trafikken. Undervisningen kan tage udgangspunkt i cykelhjelm, lygter, reflekser, påklædning i tydelige farver og sikkerhedssele og dette udstyrs virkning ift. sikkerhed i trafikken. Der kan arbejdes med, hvordan tidspunkt på døgnet og årstiden influerer på sikkerheden, og hvilket sikkerhedsudstyr det er vigtigt at anvende i relation til dette. Undervisningen leder hen imod, at eleverne lærer, hvor vigtigt det er at være synlig i trafikken, og hvordan de ved hjælp af cykelhjelm kan sikre sig selv mod alvorlige hovedskader.

Andre trafikanter

Undervisningen omfatter arbejde med, hvordan eleverne kan skelne mellem forskellige typer trafikanter ift. fx størrelse og hastighed. Hvad er forskellen på en hård og en blød trafikant? Er der køretøjer, de skal være særlig opmærksomme på fx på grund af deres begrænsede udsyn, hastighed eller afstand? Undervisningen leder hen imod, at eleverne kan forudsige andre trafikanters hensigt og adfærd.

Sikker rute

Undervisningen omfatter arbejde med, hvordan eleverne kommer sikkert frem som fodgængere. Hvad kendetegner en sikker rute for fodgængere? De kan arbejde med fx stisystemer, fodgængerfelter, gangtunneler samt veje med begrænset trafik og gode oversigtsforhold. I arbejdet med sikre ruter kan eleverne lære, hvilke områder og ruter der er de sikreste for dem som fodgængere, og hvor på ruten det er bedst at krydse vejen. Undervisningen leder hen imod, at eleverne forstår, at den sikreste rute ikke altid er den korteste rute.

Sikker på cykel

Undervisningen omfatter arbejde med elevernes manøvreferdigheder på cykel. Det kan være gennem praktiske øvelser i et lukket område, fx skolegården. Undervisningen kan tage udgangspunkt i, at eleverne lærer at starte og bremse sikkert, at kunne orientere sig bagud og til siderne og at give tegn uden at miste balancen på deres cykel. Undervisningen leder hen imod, at eleverne bliver klar til at gå fra at være sikre fodgængere til at være begyndende cyklister.

Kompetencemål for ulykkeshåndtering

Eleven kan hjælpe i forbindelse med tilskadekomst på skolens område

For ulykkeshåndtering på dette trinforløb gælder, at eleverne skal kunne hjælpe ifm. tilskadekomst på skolens område. Kompetencemålet lægger op til, at eleverne får en forståelse af, at selv lidt hjælp kan være væsentlig hjælp, og de bør arbejde sig frem mod at turde træde til, hvis der opstår et trafikuheld.

Kompetenceområdet ulykkeshåndtering omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

- **Skab sikkerhed.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at skabe sikkerhed omkring en tilskadekomst i et område uden motoriseret trafik.
- **Vurdering af tilskadekomst.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at vurdere en tilskadekomst persons tilstand med henblik på at yde den rette hjælp.
- **Tilkald hjælp.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at tilkalde hjælp.
- **Førstehjælp.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at behandle mindre slag og skrammer og at lægge en person i stabilt sideleje.

Skab sikkerhed

Undervisningen omfatter, at eleverne ved at stoppe andre trafikanter kan lære at skabe sikkerhed omkring den tilskadekomne. Undervisningen kan primært beskæftige sig med de bløde trafikanter i områder uden motoriserede køretøjer.

Vurdering af tilskadekomnen

Undervisningen omfatter arbejde med at vurdere, om en tilskadekomnen person er ved bevidsthed. Det kan fx gøres ved, at eleverne lærer om effekten af berøring og forsøg på kontakt gennem tilkald.

Tilkald hjælp

Undervisningen omfatter arbejde med vigtigheden af at tilkalde hjælp ved at kalde på en voksen, hvis der er sket en ulykke. Eleverne kan også lære, at de skal ringe til 112, når ulykken er alvorlig. Eleverne kan forstå, at deres vigtigste opgave er at hente hjælp, da de selv er for små til at tage det fulde ansvar.

Førstehjælp

Undervisningen omfatter arbejde med at behandle småskader som hudafskrabninger og mindre buler. Der kan også arbejdes med, hvordan eleverne ved at trøste og berolige kan hjælpe den tilskadekomne. Desuden kan eleverne lære, hvordan de lægger en bevidstløs person i stabilt sideleje.

5.2 Trinforløb for 4.-6. klassetrin

Fokus på dette trin er, at eleverne arbejder hen imod at blive sikre cyklister. Der arbejdes med, at eleverne lærer at færdes sikkert i trafikken i både kendte og ukendte områder. Eleverne kan med fordel gøres bekendt med forskellige typer af distraktorer. Udgangspunktet er, at eleverne på disse klassetrin i langt højere grad færdes i trafikken på egen hånd, og at især cyklen er et foretrukket transportmiddel. Eleverne lærer, hvilke regler der gælder for cyklister, og hvilke risici der er forbundet med at færdes i trafikken for dem selv og andre trafikanter.

Endvidere lærer eleverne på dette trin at give førstehjælp ved færdselsrelaterede ulykker i mindre trafikerede områder. Eleverne lærer desuden, hvordan de kan standse trafikken omkring den tilskadekomne, hjælpe den tilskadekomne og foretage et alarmopkald.

Kompetencemål for trafikal adfærd

Eleven kan færdes sikkert i trafikken.

Kompetenceområdet trafikal adfærd omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

- **Færdselsregler.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer, hvilke regler og anvisninger der gælder for cyklister.
- **Egen sikkerhed.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne opnår kendskab til typer af distraktorer i trafikken, og hvordan de påvirker elevernes sikkerhed.
- **Samspil i trafikken.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne arbejder med de risici, der er forbundet med mødet med andre typer trafikanter, og hvordan de kan færdes mest sikkert ift. dem.
- **Sikker rute.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer, hvilke ruter der er de mest sikre for cyklister.

Færdselsregler

Undervisningen omfatter arbejde med, hvilke regler og anvisninger der gælder for cyklister. Eleverne kan lære om korrekt placering, tegngivning, ubetinget og højre vigepligt samt orientering i trafikken. Det er ligeledes vigtigt for eleverne at opnå kendskab til relevante færdselstavler, og hvad de betyder for deres færden på cykel.

Udgangspunktet for undervisningen kan være i trafikken, og at eleverne lærer at cykle ifølge færdselslovens regler for cyklister i både kendte og ukendte områder.

Egen sikkerhed

Undervisningen omfatter arbejde med, hvilke distraktorer der kan være i trafikken, og hvordan de influerer på elevernes sikkerhed. Eleverne kan opnå kendskab til distraktorer, der fx kan være forbundet med at køre i flok, samt brug af musik og mobiltelefon, mens de cykler. Der kan arbejdes med, at det er vigtigt at være opmærksom, når eleverne færdes i trafikken. Brug af cykelhjelm, lygter og påklædning i tydelige farver kan fortsat fremhæves som essentielle faktorer for elevernes egen sikkerhed.

Samspil i trafikken

Undervisningen omfatter arbejde med, hvilke risici der kan være i mødet med andre trafikanter. Eleverne kan i den forbindelse arbejde med forhold som fart, bremselængde, blinde vinkler og tunge køretøjer. På den måde kan undervisningen fokusere på, at eleverne lærer at forudse, hvordan den trafikale situation kan udvikle sig, og at de lærer at navigere sikkert i dette samspil. Eleverne kan arbejde med, hvordan deres egen adfærd kan påvirke samspillet i trafikken på god og dårlig vis.

Sikker rute

Undervisningen omfatter arbejde med, hvad der kendetegner en sikker rute for cyklister, fx stisystemer, enkle kryds frem for store kryds samt ruter med begrænset trafik og evt. vejarbejde. Gennem arbejdet kan eleverne lære, hvilke ruter der er de mest sikre som cyklist, og hvilke der kræver ekstra meget opmærksomhed, fx ruter uden cykelsti, ruter med store lyskryds samt rundkørsler.

Kompetencemål for ulykkeshåndtering

Eleven kan give førstehjælp ved tilskadekomst i trafikken.

Kompetenceområdet ulykkeshåndtering omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

- **Skab sikkerhed.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at skabe sikkerhed omkring en tilskadekommen i et mindre trafikeret område.
- **Vurdering af tilskadekommen.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at vurdere en tilskadekommen persons tilstand med henblik på at yde den rette hjælp.
- **Tilkald hjælp.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at foretage et alarmopkald.
- **Førstehjælp.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at hjælpe ved knoglebrud og hovedskader.

Skab sikkerhed

Undervisningen omfatter arbejde med, hvordan eleverne skaber sikkerhed omkring den tilskadekomne ved at stoppe andre trafikanter. Eleverne kan opnå kendskab til en advarselstrekant samt lære at stoppe både bløde og hårde trafikanter i mindre trafikerede områder.

Vurdering af tilskadekommen

Undervisningen omfatter arbejde med at lære at vurdere, om en tilskadekommen person trækker vejret, og lære, hvordan eleverne skaber frie luftveje hos personen.

Tilkald hjælp

Undervisningen omfatter arbejde med at lære at tilkalde hjælp ved at foretage et alarmopkald til 112. Eleverne kan arbejde med at give de rette oplysninger i form af angivelse af navn, ulykkessted samt ulykkens hændelse og omfang.

Førstehjælp

Eleverne arbejder med symptomerne på en hjernerystelse og opnår kendskab til, hvordan de skal forholde sig, hvis de har mistanke om, at den tilskadedkomne har slået hovedet. Eleverne kan lære at hjælpe ved knoglebrud, det kunne fx være at lære at lave en armslynge ved brud på armen.

5.3 Trinforløb for 7.-9. klassetrin

Fokus på dette trin er, at eleverne arbejder hen imod at blive ansvarlige trafikanter. Der arbejdes med, at eleverne lærer at færdes sikkert og ansvarsfuldt i trafikken. Eleverne lærer at færdes ifølge færdselsreglerne i trafikken og under hensyntagen til øvrige trafikanter. Det forventes, at eleverne har indsigt i og forstår deres egen og andre trafikanters ageren i trafikken, og at de forstår deres medansvar i trafikken. Det forventes desuden, at de forstår de mulige personlige og samfundsmæssige konsekvenser, en alvorlig trafikulykke kan have for dem selv og andre.

Endvidere arbejder eleverne med at lære at yde livreddende førstehjælp ved tilskadekomst i trafikken, så de er i stand til at hjælpe ifm. færdselsrelaterede ulykker. Eleverne lærer ligeledes at sikre en tilskadekommen og at vurdere skaden og behovet for professionel hjælp.

Kompetencemål for trafikal adfærd

Eleven kan færdes sikkert og ansvarsfuldt i trafikken.

Kompetenceområdet trafikal adfærd omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

- **Færdselsregler.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer, hvilke regler og anvisninger der gælder for fodgængere, cyklister og visse typer af andre trafikanter, fx knallerter.
- **Egen sikkerhed.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne opnår kendskab til risikofaktorerens indflydelse på ulykker i trafikken.
- **Ansvar.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer om deres og andres ansvar i trafikken.
- **Konsekvensberegning.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at kunne forudsige konsekvenserne af egen og andres adfærd i trafikken, de personlige såvel som de samfundsmæssige konsekvenser.

Færdselsregler

Undervisningen omfatter arbejde med, hvilke regler og anvisninger der gælder for eleverne som trafikanter, herunder grundreglen for al færdsel: At optræde hensynsfuldt og udvise agtpågivenhed i trafikken! Eleverne kan også opnå kendskab til færdselsreglerne for andres færden, herunder at kende til regler for knallertkørsel, fx aldersgrænse, regler for kørekort, hastighedsgrænser og grænser for spritkørsel.

Egen sikkerhed

Undervisningen omfatter arbejde med at lære om de væsentligste risikofaktorer, der har betydning for elevernes sikkerhed i trafikken. Eleverne kan lære om kroppens reaktionsevne under påvirkning af alkohol og stoffer, om uopmærksomhed og om risikoen ved at køre med for høj fart og uden det nødvendige sikkerhedsudstyr.

Ansvar

Undervisningen omfatter arbejde med det ansvar, eleverne bærer for sig selv og hinanden, når de færdes i trafikken. Eleverne kan lære at have øje for andre end sig selv og derved lære, at de har et ansvar over for deres medtrafikanter. Særligt kan eleverne lære at have øje for de yngste i trafikken og lære, at de er rollemodeller for de yngre børn.

Endvidere kan eleverne lære, at de gennem deres valg kan påvirke deres medtrafikanter i god og dårlig retning, herunder kan der arbejdes med, hvordan gruppedynamik kan påvirke elevernes adfærd. Eleverne kan opnå kompetence i at sige fra over for risikoadfærd.

Konsekvensberegning

Undervisningen omfatter, at eleverne lærer, at deres egne og andres beslutninger og handlinger i trafikken har indflydelse på egen og andres sikkerhed. Eleverne kan lære at forstå de mulige personlige og samfundsmæssige konsekvenser ved u hensigtsmæssig adfærd i trafikken og derigennem motiveres til at handle velovervejet og træffe det sikre valg både for dem selv og andre.

Kompetencemål for ulykkeshåndtering

Eleven kan give livreddende førstehjælp ved tilskadekomst i trafikken.

Kompetenceområdet ulykkeshåndtering omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

- **Skab sikkerhed.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at sikre en tilskadekommen i trafikken.
- **Vurdering af tilskadekommen.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at vurdere en tilskadekommen persons tilstand med henblik på at yde den rette hjælp.
- **Tilkald hjælp.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne lærer at opgive de rigtige oplysninger ifm. tilkald af professionel hjælp.
- **Førstehjælp.** Undervisningen omfatter arbejde med, at eleverne arbejder med at lære at yde livreddende førstehjælp til tilskadekomne i trafikken.

Skab sikkerhed

Undervisningen omfatter arbejde med, hvilke forhold der er særlig vigtige, når der skal skabes sikkerhed omkring en tilskadekommen i trafikken på trafikerede områder. Eleverne kan lære, hvordan der ved korrekt brug af signalering kan skabes sikkerhed for både tilskadekomne og hjælpere. Endvidere kan eleverne lære, hvordan de kan foretage en nødflytning af en tilskadekommen for at skabe sikkerhed omkring vedkommende.

Vurdering af tilskadekommen

Undervisningen omfatter arbejde med at lære at vurdere, om en tilskadekommen person har brug for livreddende førstehjælp. I den forbindelse kan eleverne lære at vurdere, om den tilskadekomne har problemer med vejrtrækningen, kredsløbet og hjertet. Eleverne kan også lære at genkende skader, der kan forårsage livstruende blodtab eller chok.

Tilkald hjælp

Undervisningen omfatter arbejde med at lære at håndtere en samtale med en professionel hjælper. Her tænkes der især på den samtale, der skal føres ved akutopkald til 112, hvor der kan være brug for, at eleverne skal bevare roen og måske bistå i hjælpearbejdet med en tilskadekommen. Eleverne kan også lære at kunne vurdere, hvilken professionel hjælp der skal tilkaldes, hvis den tilskadekomnes tilstand ikke er livstruende. Her tænkes især på kontakt til skadestuen.

Førstehjælp

Undervisningen omfatter arbejde med at lære, hvilken type hjælp der er brug for, hvis den tilskadekomne er i livsfare. Herunder kan de lære teknikker til at yde hjertelungeredning og forebyggelse af choktilfælde. Eleverne kan også lære teknikker til at stoppe livstruende blødninger.

6 Tværgående emner og problemstillinger

Emnet færdselslære er ikke tillagt et selvstændigt timetal, men skal indgå i undervisningen i skolens obligatoriske fag. Denne integration i fagene understøtter det tværfaglige fokus, som er særlig karakteristisk for emnet. Færdselslære giver mulighed for at anvende og udbygge de tilegnede kundskaber og færdigheder gennem undervisningen i tværgående emner og problemstillinger og derved indgå i tvær- og fællesfaglig undervisning.

At kunne færdes sikkert i trafikken er et redskab til at kunne inddrage omverdenen i sin undervisning i alle fag. Sikre trafikanter giver mulighed for at udnytte de tilbud, det omgivende samfund har ift. undervisningen, fx gennem museumsbesøg. Samtidig er ture ud af huset en oplagt mulighed for at arbejde med netop færdsel.

- **For børnehaveklasse til 3. klassetrin** kan færdselslære fx integreres i faget idræt, hvis eleverne fx arbejder med begreber som motorik og balance. Dette kan sammenkobles med at skulle lære at manøvrere på cykel. Færdselslære kan også med fordel integreres i bevægelse i skoledagen generelt.
- **For 4.-6. klassetrin** kan færdselslære fx integreres i matematik og natur/teknologi, hvis eleverne fx arbejder med begreber som statistik, sandsynlighed og hypotesedannelse. Dette kan fx sammenkobles med forsøg med egne transportmidler og trafiktællinger.
- **For 7.-9. klassetrin** kan færdselslære fx integreres i samfundsfag og kristendoms-kundskab, hvis eleverne fx arbejder med begreber som socialisering og etik, herunder skyld og ansvar.

7 Tværgående temaer

Undervisningen i færdselslære tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne og under hensyntagen til de tre tværgående temaer sproglig udvikling, it og medier samt innovation og entreprenørskab, hvor det er meningsgivende. Eleverne skal have mulighed for at anvende og udbygge de tilegnede kundskaber og færdigheder, ved at undervisningen, i det omfang det er muligt, inddrager tværgående emner og problemstillinger.

7.1 Sproglig udvikling

Alle skolens fag og obligatoriske emner skal have fokus på sproglig udvikling. Undervisningen foregår gennem sproget i alle fag og emner, når vi beskriver, forklarer, udvikler, diskuterer og reflekterer sammen med eleverne i tale og skrift. Fagord, begreber og fagspecifikt sprog giver mulighed for at udtrykke sig om og formidle fagligt indhold. Elevernes beherskelse af fagord, begreber og fagspecifikt sprog klæder dem også på til nuanceret at kunne afkode kulturelle normer og sociale spilleregler, så de kan handle sprogligt hensigtsmæssigt i en given kontekst, fx ved ulykkeshåndtering.

7.2 It og medier

Det tværgående tema it og medier kan indgå i færdselslære hvis man fx anvender digitale redskaber i undervisningen. Inddragelse af digitale teknologier i emnet kan tilrettelægges med didaktisk blik for elevernes forudsætninger og de faglige potentialer i de fire elevpositioner inden for temaet it og medier:

- Eleven som kritisk undersøger
- Eleven som analytisk modtager
- Eleven som målrettet og kreativ producent
- Eleven som ansvarlig deltager.

It og digitale medier spiller en vigtig rolle i elevernes liv, i skolen og i samfundet. Den hastige udvikling inden for området stiller krav til den enkelte lærers didaktiske refleksion ift. at omsætte og tilpasse den digitale virkelighed til et fagligt indhold, der kan styrke elevernes kompetencer til at håndtere de muligheder og udfordringer, som den digitale udvikling medfører.

7.3 Innovation og entreprenørskab

Det tværgående tema innovation og entreprenørskab sætter fokus på idéudvikling, proces og produkt. Temaet vægter elevdeltagelse og giver plads til, at eleverne undersøger, eksperimenterer, er kreative i deres tankegange og handler på nye idéer. Disse aspekter af temaet innovation og entreprenørskab kan indgå i færdselslære, i det omfang det er muligt.

Der kan arbejdes innovativt i det obligatoriske emne, ved at eleverne understøttes i at omsætte og konkretisere deres viden om adfærd i trafikken og ulykkehåndtering til konkrete idéer, produkter og handlinger. Det skabende element i innovation og entreprenørskab kan således udfordre eleverne til at tænke kreativt, ift. hvordan deres viden kan få en aktiv betydning for deres sikkerhed i trafikken og for deres evne til at yde førstehjælp. Ved at give innovation og entreprenørskab plads i det obligatoriske emne kan der skabes fokus på handle- og forandringsperspektivet "eleven som aktør" og "eleven som producent" i en skabende proces.

Når der arbejdes innovativt i færdselslære, kan dette tænkes både i det små og i det store. Der kan arbejdes innovativt med fokus på færdselslære i klassen, på skolen eller i det omkringliggende samfund. Hvor omfattende den innovative tankegang skal indgå i undervisningen, og hvor meget tid der fx skal afsættes til produktudvikling og iværksætteri, afhænger af den enkelte lærers og skoles tilrettelæggelse og vurdering af, hvad der er meningsgivende og relevant.

Færdslære – Læseplan

2019

2. udgave

Design: BGRAPHIC

Denne publikation kan ikke bestilles.
Der henvises til webudgaven.

Publikationen kan hentes på:

www.emu.dk

Børne- og Undervisningsministeriet
Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

